

Νέα χρονιά, συστημικές προκλήσεις

Της **ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΩΚΟΥ***

Το 2026 ξεκίνησε με αμερικανική επέμβαση στη Βενεζουέλα που μπορεί να αλλάξει τις διεθνείς ισορροπίες όχι μόνο για το νέο έτος, αλλά για δεκαετίες. Σε πρώτο χρόνο, η επέμβαση αφορά κυρίως τους γείτονες των Ηνωμένων Πολιτειών, καθώς ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ απείλησε με στρατιωτική επέμβαση την Κολομβία και προέβλεψε την πτώση του καθεστώτος στην Κούβα. Καθώς η στρατηγική εθνικής ασφαλείας των ΗΠΑ ορίζει όλη την αμερικανική ήπειρο ως πεδίο άσκησης των συμφερόντων τους, η ανησυχία είναι διάχυτη: το Μεξικό μαζί με την Ισπανία και τέσσερις ακόμη χώρες της Λατινικής Αμερικής συνυπέγραψαν κοινή επιστολή καταδίκης της στρατιωτικής επέμβασης των ΗΠΑ.

Πέρα από την όποια αμερικανική επιβολή στη Λατινική Αμερική, μία σημαντική πρόκληση για το 2026 θα είναι η διαφύλαξη της διατλαντικής συμμαχίας, καθώς η ρητορική του Λευκού Οίκου επεκτείνεται μέχρι τη Γροιλανδία. Η Δανή πρωθυπουργός αύξησε το διακύβευμα, προειδοποιώντας ότι αν οι ΗΠΑ επιτεθούν στην αυτόνομη δανέζικη πρώην αποικία, αυτό θα είναι το τέλος του ΝΑΤΟ. Καθώς πάντως οι αμερικανικές πιέσεις για τον έλεγχο της Γροιλανδίας συνεχίζονται, το ζήτημα έχει προστεθεί στη λίστα των πεδίων τριβής (και διαπραγματεύσεων) της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις ΗΠΑ.

Σε δεύτερο χρόνο, η αμερικανική επέμβαση πιθανώς να επηρεάσει την εξωτερική πολιτική της Κίνας, η οποία προμηθεύεται το 80% του πετρελαίου που εξάγει η Βενεζουέλα. Αυτό δεν συνιστά παρά το 4% των

κινεζικών εισαγωγών, ωστόσο η Κίνα έχει κάνει επίσης σημαντικές επενδύσεις στην πετρελαϊκή βιομηχανία της χώρας, που έχει κάθε συμφέρον να διαφυλάξει. Ακόμη σημαντικότερο, μπορεί η Κίνα να μην έχει τη δυνατότητα να αμφισβητήσει τις ΗΠΑ στη γειτονιά τους, ωστόσο μία εκστρατεία επιβολής των αμερικανικών συμφερόντων σε ολόκληρη την ήπειρο θα θεωρηθεί ότι δίνει στην Κίνα το πράσινο φως να κάνει το ίδιο στη δική της γειτονιά. Και βέβαια, το ίδιο συμπέρασμα θα εξαγάγουν η Ρωσία και άλλοι περιφερειακοί παίκτες με αναθεωρητική ατζέντα, όπως η Τουρκία.

Τις πρώτες ημέρες του 2026, πολλοί αναλυτές συμφωνούν ότι ο κόσμος βρίσκεται στο μεταίχμιο μιας συστημικής γεωπολιτικής μετατόπισης και η αμερικανική επέμβαση φαίνεται να επιβεβαιώνει αυτήν την εκτίμηση. Ο αναλυτής πολιτικού κινδύνου Ιαν Μπρέμερ του Eurasia Group θεωρεί ότι ένας από τους μεγαλύτερους κινδύνους για το 2026 είναι η άσκηση ενός νέου δόγματος εξωτερικής πολιτικής στις ΗΠΑ, που θα επιβάλει την αμερικανική ισχύ στο δυτικό ημισφαίριο. Αλλά ίσως ακόμη μεγαλύτερος κίνδυνος είναι το πώς θα αντιδράσουν σε αυτό οι σύμμαχοι και οι αντίπαλοι των Ηνωμένων Πολιτειών: από τη σκοπιά της Ευρώπης, η ευρωπαϊκή αδυναμία χάραξης κοινής πολιτικής που να απαντά στις προκλήσεις των καιρών είναι η σημαντικότερη απειλή – για την οποία όμως τον τελευταίο λόγο έχουν οι ίδιοι οι Ευρωπαίοι.

* Η κ. Κατερίνα Σώκου είναι Nonresident Senior Fellow στο Atlantic Council και Ερευνήτρια Εξωτερικού στο **ΕΛΙΑΜΕΠ**.